

ໂຄງການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າອາຫານ ໃນ ສປປ ລາວ

ບົດຮຽນການທົດລອງ ປູກຖູລຽນ ແຂວງ ເຊກອງ

ສະໜັບສະໜູນ ໂດຍ:

ອົງການຮ່ວມມືສາກົນ ປະເທດ ຍີ່ປຸ່ນ (JICA)

ຄຳນຳ

ແຂວງເຊກອງກໍ່ແມ່ນແຂວງໜຶ່ງທີ່ມີທຳມະຊາດທີ່ມີທ່າແຮງ ແລະ ເໝາະສົມແກ່ການປູກຝັງລ້ຽງສັດນາໆຊະນິດຜັນ ໃນການສ້າງອາຊີບ ລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນລາວເຮົາໃນຂົງດັ່ງກ່າວຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ລວມທັງຜະລິດຮັບໃຊ້ພາຍໃນ ແລະ ສົ່ງອອກຊາຍແດນປະເທດເພື່ອບ້ານໃກ້ຄຽງ ປະເທດໄທ. ເຊິ່ງໃນນັ້ນ, ຖ້ວລຽນ ກໍ່ແມ່ນໄມ້ໃຫ້ໜາກຊະນິດໜຶ່ງທາງດ້ານກະສິກຳ ທີ່ມີທ່າແຮງໃນການສ້າງເສດຖະກິດຕໍ່ຫົວໜ່ວຍຄອບຄົວຜູ້ຜະລິດເຂັ້ມແຂງ; ໃນຄະນະດຽວກັນກໍ່ເປັນກຳລັງແຮງຍູ້ດັນການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງລາວເຮົາ.

ບົນພື້ນຖານການຜະລິດຂອງຊາວກະສິກອນ ທີ່ເຂົ້າເຖິງກົນໄກຕະຫຼາດ ຫຼື ຜູ້ບໍລິໂພກ ຮຽກຮ້ອງເຖິງຄຸນນະພາບຂອງຜະລິດຕະພັນທາງດ້ານໄພສະນາການ ໂດຍປາດສະຈາກ ດ້ວງເຈາະໝາກ, ໂລກຮາໃບຕິດ ເກີດຈາກເຊື້ອຮາ, ດ້ວງເຈາະລຳຕົ້ນ ອື່ນໆເຫຼົ່ານັ້ນຍັງເຫັນວ່າ ເປັນສິ່ງທ້າທາຍສຳລັບຜູ້ທຳການຜະລິດກ່ຽວກັບການປະເຊີນ ແລະ ຂ່ອງທາງອອກແກ້ໄຂບັນຫາຮ່ວມກັນ ເຮັດໃຫ້ໄດ້ຜົນຜະລິດທີ່ດີ. ສະນັ້ນ, ຈຸດປະສົງຂອງເນື້ອໃນເອກະສານນີ້ ເພື່ອນຳສະເໜີຜົນສຳເລັດ “ ບົດຮຽນການທົດລອງປູກຖ້ວລຽນ ແຂວງ ເຊກອງ ” ຄະນະວິຊາການໄດ້ວາງກອບວຽກ ກຳນົດຈຸດທົດລອງ, ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບຄອບຄົວເປົ້າໝາຍ, ຝຶກອົບຮົມ, ປະຕິບັດຕົວຈິງພາກສະໜາມໃຫ້ຊາວກະສິກອນເຫັນຕົວຈິງ ແລະ ປະສົບການຮຽນຮູ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ ກ່ຽວກັບເຊື້ອພະຍາດ ຖ້ວລຽນ ແລະ ວິທີປ້ອງກັນ.

ທາງຄະນະພວກເຮົາ ຫ້ວງຢ່າງຍິ່ງວ່າ ບົດຮຽນການທົດລອງດັ່ງກ່າວນີ້ຈະເປັນປະໂຫຍດຍິ່ງໃຫ້ກັບຜູ້ນຳໃຊ້ທຸກລະດັບ ເວົ້າລວມເວົ້າສະເພາະກໍ່ຄືພະນັກງານສົ່ງເສີມກະສິກຳທີ່ຈະໄດ້ຮັບຄວາມຮູ້ບໍ່ຫຼາຍກໍ່ໜ້ອຍ ແລະ ຂອບໃຈຕໍ່ບັນດາ ນັກປາດ, ນັກປັນຊິນ, ນັກຮຽນຮູ້... ຖ້າຫາກມີບາງເນື້ອໃນ ອາດຂາດຕົກບົກຜ່ອງ ຫຼື ການສະໜອງຂໍ້ມູນອື່ນໆພໍພຽງພໍ. ພວກເຮົາ ຍິນດີຮັບຄຳຕຳນິຕິຊົມຈາກບັນດາເພື່ອນປູກເອກະສານນີ້ໃຫ້ດີຍິ່ງໆຂຶ້ນ.

ສາລະບານ

ໜ້າ

ຄຳນຳ.....	ii
ສາລະບານ.....	iii
1. ຈຸດປະສົງ.....	1
2. ກິດຈະກຳຂອງໂຄງການທົດລອງການປຸກໝາກຖຸລຽນ.....	1
2.1. ການລົງຢ້ຽມຢາມສວນໝາກຖຸລຽນ ຄັ້ງວັນທີ 17 ມີນາ 2023	1
2.2. ການຝຶກອົບຮົມການປຸກໝາກຖຸລຽນໃຫ້ຊາວສວນ	1
3. ການພັດທະນາ “ຄູ່ມືຝຶກອົບຮົມການປຸກໝາກຖຸລຽນ”.....	2
4 ການຝຶກອົບຮົມແບບມີປື້ມຄູ່ມືໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນປຸກໝາກຖຸລຽນ.....	3
4.1. ການລະບາດຂອງພະຍາດໃນໄລຍະຕໍ່ມາ.....	3
5 ບົດຮຽນທີ່ຄວນຖອດຖອນໄດ້.....	4
6. ຄຳແນະນຳຕໍ່ຊາວກະສິກອນ.....	5
6.1. ຄຳແນະນຳຕໍ່ພາກລັດ (ກປ).....	5
ເອກະສານອ້າງອີງ.....	5

1. ຈຸດປະສົງ

- ໂຄງການທົດລອງແນໃສ່ປັບປຸງລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າໜາກຖຸລຽນໃນແຂວງເຊກອງ. ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອຝຶກອົບຮົມຜູ້ຜະລິດໜາກຖຸລຽນຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນພາຍຫຼັງການຝຶກອົບຮົມເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍການຜະລິດ ແລະ ການຕະຫຼາດ

2. ກິດຈະກຳຂອງໂຄງການທົດລອງການປູກໜາກຖຸລຽນ

2.1. ການລົງຢ້ຽມຢາມສວນໜາກຖຸລຽນ ຄັ້ງວັນທີ 17 ມີນາ 2023

ໃນວັນທີ 17 ມີນາ 2023, ທີ່ມງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການທົດລອງໄດ້ໄປຢ້ຽມຢາມສວນໜາກຖຸລຽນ ທີ່ເມືອງທ່າແຕງ, ແຂວງເຊກອງ ເພື່ອປະເມີນສະຖານະການປູກ. ຊາວກະສິກອນອະທິບາຍວ່າແມງໄມ້ທຳລາຍຕົ້ນໄມ້ຢ່າງຮ້າຍແຮງ, ເຮັດໃຫ້ມີນ້ຳຢາງໄຫລອອກມາຈາກປ່ອນທີ່ເປັນບາດແຜ. ແຕ່ຍັງບໍ່ຮູ້ຈັກວິທີການເພື່ອຄວບຄຸມ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມເສຍຫາຍນີ້.

ເຈົ້າຂອງສວນ (ກາງ)

ທີ່ມງານລົງຢ້ຽມຢາມສວນ

ຄວນມີການຕັດແຕ່ງ ໄລຍະໜາກຈັບຫຼັງເປັນດອກ

ນ້ຳຢາງທີ່ໄຫລອອກໂດຍການທຳລາຍຂອງສັດຕູຜິດແມງໄມ້

2.2. ການຝຶກອົບຮົມການປູກໜາກຖຸລຽນໃຫ້ຊາວສວນ

ວັນທີ 2 ມິຖຸນາ 2023, ຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານການປູກໜາກຖຸລຽນຈາກສູນຫຼັກ24 ໄດ້ນຳສະເໜີສະພາບລວມຂອງການປູກໜາກຖຸລຽນໃຫ້ແກ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ PP ລວມທັງພະນັກງານ PAFO ແລະ DAFO. ມື້ນັ້ນລວມມີການບັນຍາຍໃນຕອນເຊົ້າ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມໂດຍການລົງຕົວຈິງໃນຕອນປ່າຍ.

PP ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ຊ່ຽວຊານຝຶກອົບຮົມໂດຍນຳໃຊ້ປຶ້ມຄູ່ມືປະກອບ ແລະ ກໍໄດ້ຮັບການຕອບຮັບຈາກຊ່ຽວຊານ

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຝຶກອົບຮົມ

ຊ່ຽວຊານແນະນຳມາດຕະການຄວບຄຸມແມງໄມ້

3. ການພັດທະນາ “ຄູ່ມືຝຶກອົບຮົມການປູກໝາກຖຸລຽນ”

ສູນຫຼັກ 24 ໄດ້ພັດທະນາ “ຄູ່ມືຝຶກອົບຮົມການປູກໝາກຖຸລຽນ.” ເນື້ອໃນຂອງຄູ່ມືດັ່ງກ່າວໄດ້ຄອບຄຸມຢ່າງກວ້າງຂວາງຄື ດັ່ງລຸ່ມ

ນີ້:

ເນື້ອໃນຂອງຄູ່ມື “ເຕັກນິກການປູກໝາກຖຸລຽນ”

1. ຄວາມເປັນມາຂອງໝາກຖຸລຽນ
2. ສະພາບເອື້ອຍອຳນວຍໃນການປູກໝາກຖຸລຽນ
3. ອຸດສາຫະກຳໝາກໄມ້
4. ແນວພັນໝາກຖຸລຽນ ແລະ ຄຸນລັກສະນະສະເພາະ
5. ເຕັກນິກການປູກ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຝາມ
6. ເຕັກນິກການປູກໃນເຂດພູພຽງ
7. ການບຳລຸງຮັກສາຕົ້ນໝາກຖຸລຽນ
8. ການຕັດແຕ່ງ ແລະ ເບິ່ງແຍງຮັກສາໝາກຖຸລຽນກ່ອນການເກັບກ່ຽວ

ເຕັກນິກການປ້ອງກັນພືດ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດໃນສວນໝາກຖຸລຽນ

1. ພະຍາດ
2. ແມງໄມ້

ເຕັກນິກການຂະຫຍາຍພັນຕົ້ນໝາກຖຸລຽນ

1. ການກຳແກ່ນ ແລະ ການກຳເບ້ຍ
2. ການຕອນງ່າ

ເຕັກນິກການເກັບກ່ຽວ ແລະ ຫຼັງການເກັບກ່ຽວ

1. ເຕັກນິກການເກັບກ່ຽວ
2. ເຕັກນິກຫຼັງການເກັບກ່ຽວ
3. ການຂົນສົ່ງ
4. ການເກັບມ້ຽນ
5. ການຫຸ້ມຫໍ່

ທ່າອ່ຽງການຜະລິດ, ຕະຫຼາດ ແລະ ການຕະຫຼາດຂອງໝາກຖຸລຽນ ໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ

4 ການຝຶກອົບຮົມແບບມີປຶ້ມຄູ່ມືໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນປູກໝາກຖຸລຽນ

ການຝຶກອົບຮົມໂດຍຊ່ຽວຊານຈາກສູນຫຼັກ 24 ໄດ້ດຳເນີນໄປເປັນໄລຍະເວລາ 2 ວັນ ໃນເດືອນສິງຫາ 2023. ມີຈຳນວນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດ 15 ທ່ານ

4.1. ການລະບາດຂອງພະຍາດໃນໄລຍະຕໍ່ມາ

ໃນເດືອນມີນາ 2024, ພະນັກງານ PP ໄດ້ຮັບແຈ້ງການຈາກ PAFO ແລະ DAFO ໃນແຂວງເຊກອງ ກ່ຽວກັບການລະບາດຂອງພະຍາດ. ວັນທີ 25 ມິຖຸນາ 2024, ພະນັກງານ PP ໄດ້ລົງຢ້ຽມຢາມສວນໝາກຖຸລຽນ ແລະ ຍັງຍືນວ່າໄດ້ເກີດພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ຫຼາຍຊະນິດ ເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ຮູບພາບໄດ້ຖືກຖ່າຍ ແລະ ສົ່ງໃຫ້ ທ່ານຄຳຜູຍ ຢູ່ສູນຫຼັກ 24. ທ່ານຄຳຜູຍໄດ້ກຳນົດສາມສັດຕູພືດ ແລະ ສອງພະຍາດ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ສັດຕູພືດ: Thrips (ເພ້ຍໄຟ), Longhorn beetle (ແມງມະລີ), ແລະ Durian seed borer (ດ້ວງເຈາະລຳຕົ້ນ - larva of moth, *Mudaria luteileprosa*)
 - ພະຍາດ: *Phytophthora palmivora* (ໄຟທ້ອບໂທລາ), ແລະ *Rhizotonia solani* (ໂລກຣາໃບຕິດ ເກີດຈາກເຊື້ອຣາ)
- ການປະຕິບັດມາດຕະການຕ້ານສັດຕູພືດ ແລະ ພະຍາດເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຖືກພິຈາລະນາເປັນບຸລິມະສິດສູງສຸດ, ແລະ ການຝຶກອົບຮົມສຳລັບຈຸດປະສົງນີ້ແມ່ນຖືວ່າມີຄວາມຈຳເປັນ.

	 <p>Thrips (ເພ້ຍໄຟ)</p>
<p>ຮູບພາບທີ່ ທ່ານຄຳຜູຍ (ສູນຫຼັກ 24) ໄດ້ຮັບ</p>	<p>ທ່ານ ຄຳຜູຍ ວິນິດໄສວ່າສາເຫດເກີດມາຈາກເພ້ຍໄຟ</p>
<p>ຮູບ-1: ອາການສະແດງອອກໃນເບ້ຍໝາກຖຸລຽນອາຍຸ 2 ປີ, ສວນຂອງ ທ່ານ ສີໄມ</p>	
	<p><i>Rhizotonia solani</i> (ໂລກຣາໃບຕິດ ເກີດຈາກເຊື້ອຣາ)</p>
<p>ຮູບພາບທີ່ ທ່ານຄຳຜູຍ (ສູນຫຼັກ 24) ໄດ້ຮັບ</p>	<p>ຜົນການວິນິດໄສ ໂດຍທ່ານຄຳຜູຍ</p>
<p>ຮູບ-2: ອີກໜຶ່ງອາການທີ່ສະແດງອອກໃນເບ້ຍໝາກຖຸລຽນອາຍຸ 2 ປີ, ສວນຂອງ ທ່ານ ສີໄມ</p>	

	
<p>ຕົ້ນທີ່ອອກໝາກກໍໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢູ່ໝາກ ແລະ ກິ່ງງ່າ. ໝາກເປັນຈຸດ ແລະ ກິ່ງງ່າມີອາການແຕກອອກຈາກກັນ</p>	<p>ຖືກທຳລາຍສອງຊັ້ນໂດຍເຊື້ອລາໄຟທ່ອບໂທລາ (<i>Phytophthora palmivora</i>) ແລະ ດ້ວງເຈາະລຳຕົ້ນຂອງແມງມະລີ (<i>Xylotrechus quadripes</i>)</p>
<p>ຮູບ-3: ຕົ້ນໝາກຖຸລຽນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ສວນຂອງ ທ່ານ ສີໄມ.</p>	

		<p>ເກີດຈາກແມງກະເບື້ອງ (<i>Mudaria luteileprosa</i>, Holloway) ໄປວາງໄຂ່ໃສ່ ແລ້ວກາຍເປັນຕົວໜອນເຈາະ ແລະ ຕິດເຊື້ອລາໄຟທ່ອບໂທລາ ເຮັດໃຫ້ມີສີດຳເນົ່າ</p>
<p>ອາການປາກົດຢູ່ເທິງໝາກ ເຊິ່ງມີຜິວເປັນສີນ້ຳຕານເຂັ້ມໃກ້ບໍລິເວນຂວັນ. ເມື່ອຜ່າເບິ່ງ, ມີໜອນໄຕ່ອອກມາ (ຍາວປະມານ 1 cm)</p>		<p>ຜົນການວິນິດໄສ ໂດຍທ່ານຄຳຜຸຍ</p>
<p>ຮູບ-4: ໝາກຖຸລຽນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ສວນຂອງ ທ່ານ ຫຼຍ</p>		

5 ບົດຮຽນທີ່ຄວນຖອດຖອນໄດ້

- ທີມງານໂຄງການໄດ້ມີໂອກາດໄປຢ້ຽມຢາມສວນໝາກຖຸລຽນຜູ້ທັນຄຳ, ບ້ານນາເປີມ, ເມືອງທຸລະຄົມ, ແຂວງວຽງຈັນ.
- ເຈົ້າຂອງສວນມີປະສົບການເຮັດວຽກໃນສວນໝາກຖຸລຽນຢູ່ປະເທດໄທເປັນເວລາຍາວ ແລະ ໄດ້ເລີ່ມເຮັດສວນຂອງຕົນໃນປີ 2017. ສວນມີເນື້ອທີ່ 50 ເຮັກຕາ ແລະ ມີຕົ້ນຖຸລຽນຈຳນວນ 2000 ຕົ້ນ. ເຈົ້າຂອງສວນເລົ່າວ່າເພິ່ນໄດ້ສຶກສາຄວາມຮູ້ເຕັກນິກຈາກອິນເຕີເນັດ ແລະ ແລ່ງຂໍ້ມູນອື່ນໆ. ເຈົ້າຂອງສວນມີຄວາມຝັນຢາກໃຫ້ຜູ້ບຸກໝາກຖຸລຽນທົ່ວປະເທດຮ່ວມມືກັນຜະລິດໃຫ້ໄດ້ຜົນຜະລິດຄືງື ແລະ ສາມາດສົ່ງອອກໄດ້.
- ສິ່ງນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຊາວສວນຈະມີແຮງບັນດານໃນການປູກຝັດຊະນິດໃດໜຶ່ງກໍຕໍ່ເມື່ອມີຄວາມເຊື່ອວ່າຈະໄດ້ຮັບຜົນກຳໄລ

6. ຄຳແນະນຳຕໍ່ຊາວກະສິກອນ

- ສຶກສາ “ຄູ່ມືຝຶກອົບຮົມການປູກໝາກຖຸລຽນ” ທີ່ຕິພິມໂດຍໂຄງການນີ້

6.1. ຄຳແນະນຳຕໍ່ພາກລັດ (ກປ)

ຜູ້ປູກໝາກຖຸລຽນຈຳເປັນຕ້ອງມີທັກສະດ້ານການປູກ, ການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຫຼັງການເກັບກ່ຽວ

- ຝຶກຈາລະນາຈັດການຝຶກອົບຮົມດ້ານການປູກ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ:
 - ສັງເກດຈາກສີຂອງໃບ, ຄາດວ່າຕົ້ນຖຸລຽນອາດຂາດທາດໄນໂຕຣເຈນ ແລະ ແມັກນີຊຽມ
- ຝຶກຈາລະນາຈັດການຝຶກອົບຮົມການຄຸ້ມຄອງຫຼັງການເກັບກ່ຽວ:
 - ມີຄວາມຈຳເປັນຍ້ອນວ່າໝາກຖຸລຽນແມ່ນຖືກເກັບໄວ້ເປັນເວລາດົນກ່ອນຈະໄດ້ຂາຍອອກ.
- ເຜີຍແຜ່ “ຄູ່ມືຝຶກອົບຮົມການປູກໝາກຖຸລຽນ”.
- ສົ່ງເສີມໃຫ້ປະຊາຊົນຫັນມາປູກໝາກຖຸລຽນໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນຜ່ານກິດຈະກຳ PPCP.

ເອກະສານອ້າງອີງ

- “ຄູ່ມືແນະນຳສຳລັບເຕັກນິກການປູກໝາກຖຸລຽນ”, ຕິພິມໂດຍ ໂຄງການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າອາຫານ ໃນ ສປປ ລາວ
- “ຄູ່ມືຝຶກອົບຮົມການປູກໝາກຖຸລຽນ”, ຂຽນໂດຍສູນຫຼັກ 24.

ພັດທະນາໂດຍ:

ກົມສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ສະຫະກອນ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ໂຄງການ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າອາຫານ ຢູ່ ສປປ ລາວ

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ
ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ກົມສິ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ສະຫະກອນ
ໂທ: 021 732072, ແຟັກ: 021 730072
ຕິດຕໍ່: ພະແນກສິ່ງເສີມປຸງແຕ່ງ ແລະ ໂພຊະນາການ
ອີເມວໂຄງການ: lao.fvc.project@gmail.com

